

HOE DIEP ZIJN DE RESERVES VAN RUSLAND?

Regio Update Defensie | Van tanks naar stepjes

Na meer dan 3 jaar oorlog in Oekraïne vraagt iedereen zich af hoe lang de strijdende partijen dit nog vol kunnen houden. Voor Europa is vooral de vraag relevant hoeveel slagkracht Rusland nog achter de hand heeft en hoe snel Rusland haar krijgsmacht na een (eventueel) einde van de oorlog weer kan opbouwen voor een nieuwe oorlog.

Een aantal trends zijn op dit moment wel te ontwaren: toen Rusland in 2022 Oekraïne met veel machtsvertoon binnenviel, rolden er duizenden tanks en pantservoertuigen over de grens heen. Na ruim 3 jaar oorlog is het beeld inmiddels compleet gekanteld. Russische militairen maken van allerlei voertuigen gebruik in hun aanvallen op Oekraïense posities: elektrische stepjes, motorfietsen, Chinese golfkarretjes en 'gewone' auto's.

Op het eerste gezicht een teken dat Rusland gewoon geen pantservoertuigen meer over heeft na 3 jaar oorlog met uitzonderlijk hoge verliezen. Rusland heeft inmiddels meer dan 20.000 stuks zwaar materieel verloren, inclusief bijna 4000 tanks. Dit zijn verliezen die op het eerste gezicht onhoudbaar en niet compenseerbaar zijn.

Tegelijkertijd zit er mogelijk wel een soort strategie achter de Russische inzet van motorfietsen en stepjes. Het front in Oekraïne wordt gedomineerd door drones, waardoor beweging snel gedetecteerd wordt en grote pantservoertuigen in open terrein een gemakkelijk doel zijn voor kleine FPV 'kamikaze' drones. Daarnaast zijn grote voertuigen niet in staat om anti-tank greppels en andere blokkades te ontwijken.

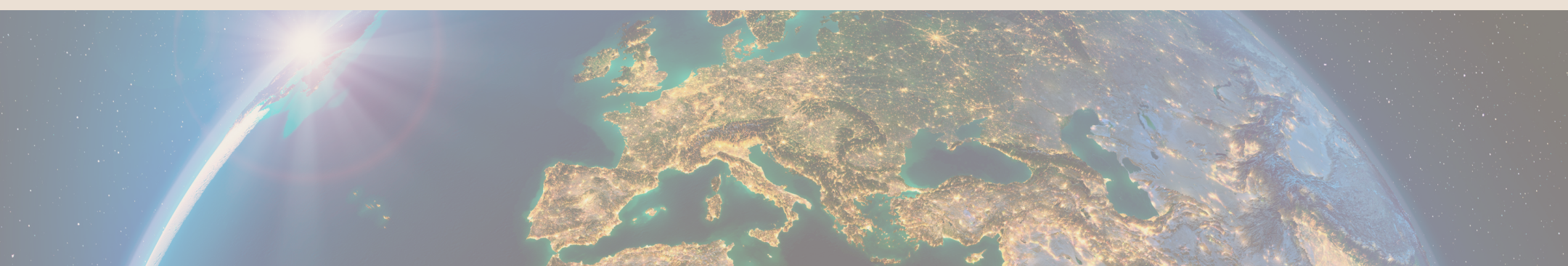
Alhoewel een motorfiets of quad geen bescherming biedt (en dit soort aanvallen daardoor ook zeer kostbaar zijn in mensenlevens), zijn dit soort voertuigen wel snel en manoeuvreerbaar. Aangezien de bemensing van het front aan de Oekraïense zijde door tekorten dun is, kan een snelle aanval met motorfietsen soms net het verschil maken en de weg vrij maken voor een doorbraak met zwaardere voertuigen.

Wat er aan het front gebeurt is dus ook geen absolute indicatie voor de daadwerkelijke resterende sterkte van de Russische krijgsmacht, al is het gebruik van civiele voertuigen op grote schaal natuurlijk wel een veeg teken. De Russische Sovjet-voorraad

Rusland heeft uit de Sovjet tijd ongekend grote reserves aan materiaal geërfd, verspreid over opslagplaatsen over het hele land. In 1991 beschikte de Sovjets over meer dan 50.000 tanks en meer dan 40.000 stuks artillerie, die na het uiteenvallen van de Sovjet-Unie in de arsenalen van de verschillende voormalige lidstaten terecht kwamen, waarvan het meeste in dat van Rusland.

Brecht Weerheijm

Geopolitiek analist Defensie

Een voordeel voor analyse hiervan is dat veel opslagplaatsen gewoon in de open lucht zijn en dus op satellietbeelden te zien zijn. De opslag in de open lucht, gecombineerd met gebrekkig onderhoud, corruptie, (illegale) verkoop en ‘kannibalisatie’ voor reserveonderdelen heeft ervoor gezorgd dat veel materiaal in slechte staat verkeerd en vaak grondig gereviseerd moet worden voordat het daadwerkelijk bruikbaar is.

Verschillende open bronnen analisten houden sinds het begin van de oorlog de opslagplaatsen in de gaten. Ondanks dat het lastig is om via satellietbeelden heel precieze analyses te maken (ook omdat satellietbeelden vaak pas laat beschikbaar zijn) zijn er wel trends zichtbaar: opslagplaatsen raken in rap tempo leeg. In veel gevallen is meer dan de helft van het materiaal uit opslag gehaald, waarbij het restant in opslag vaak in slechte staat is en louter gekannibaliseerd kan worden voor reserve onderdelen.

Het is onvermijdelijk dat hoe langer de oorlog duurt, op den duur bepaalde typen voertuigen en artillerie niet meer beschikbaar zijn - al is dit een kwestie van jaren, niet weken of maanden.

Het feit dat opslagplaatsen leeg raken heeft verschillende implicaties: allereerst betekent dit dat de Russische industrie het vermogen heeft om voertuigen in veelal slechte staat gevechtsklaar te kunnen maken. Daarnaast laat het zien dat het Russische leger vele malen groter is geworden, want veel nieuwe eenheden worden uitgerust met materiaal uit opslagplaatsen.

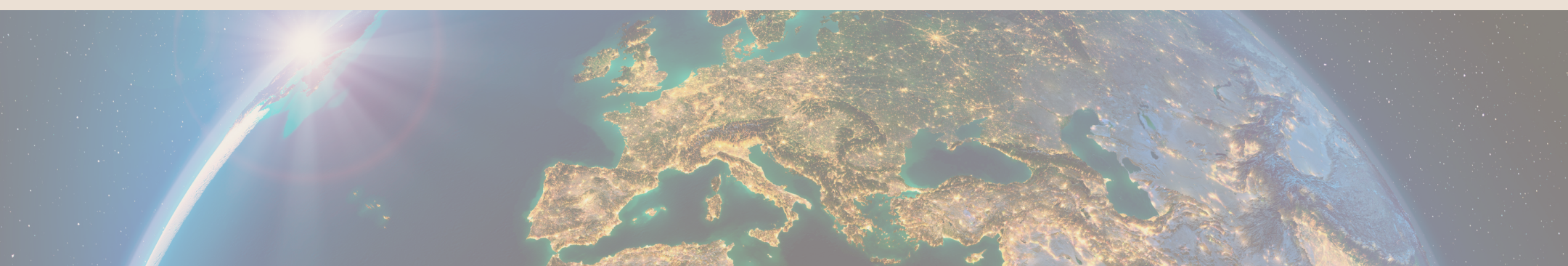
Minder materiaal in opslag betekent dus ook meer slagkracht voor het Russische leger. Tot slot is het leegtrekken van opslag, in combinatie met het hoge materiaal verliezen op het slagveld, een teken dat Rusland alles uit de kast haalt om Oekraïne te verslaan en daarbij zeer grote verliezen lijdt. De Russische krijgsmacht is groter dan in 2022, maar vele malen minder modern uitgerust en slechter getraind.

Nieuwe productie en Noord-Korea

Buiten het gebruiken van oud materiaal uit de Sovjet tijd, produceert Rusland natuurlijk ook nieuw materiaal. Het is lastig om een inschatting te maken om wat voor aantallen dit gaat. Productie van nieuwe tanks zou zijn toegenomen van rond de 40 per jaar in 2021, tot 300 per jaar in 2025, alhoewel dit aantal niet onomstreden is. Daarnaast is de samenwerking tussen Noord-Korea en Rusland volledig openbaar, met Noord-Koreaanse en Russische militairen die zij-aan-zij vechten. Buiten soldaten levert Noord-Korea ook materiaal aan Rusland, zoals artillerie, ballistische raketten en munitie.

Dat Rusland zich genoodzaakt voelt om bij Noord-Korea te vragen om artillerie is een belangrijke indicator dat Rusland niet in staat is om zelf voldoende nieuw artilleriegeschut te produceren, terwijl de Russische krijgsmacht qua doctrine sterk afhankelijk is van artillerie. Ondanks dat Russische binnenlandse productie voor sommig materiaal mogelijk beperkt is, kan het dus rekenen op Noord-Korea voor onder andere artillerie. Daarnaast levert Iran een belangrijke bijdrage met onder meer Shahed kamikaze drones, die vrijwel dagelijks in grote aantallen worden ingezet tegen burgerdoelen.

Brecht Weerheijm
Geopolitiek analist Defensie

Het is aannemelijk dat Rusland, ondanks de zware verliezen, de komende jaren door kan blijven vechten, alhoewel met steeds slechter en ouder materiaal. Het is niet onwaarschijnlijk dat een groot deel van de krijgsmacht uitgerust zal worden met steeds ouder materiaal uit opslag (gecombineerd met civiel materiaal), terwijl elitetroepen worden uitgerust met nieuw geproduceerd materiaal van hogere kwaliteit. Daarnaast zal Rusland steeds meer afhankelijk worden van haar weinige vrienden als Noord-Korea en Iran voor materiaal. Dit is voor die landen ook voordelig, aangezien zij andere Russische militaire technologie (zoals straaljagers) goed zelf kunnen gebruiken om hun krijgsmacht te moderniseren.

Voor beleidsmakers:

- Houd ermee rekening dat Rusland qua militaire slagkracht wel verzwakt is, maar nog niet is uitgeschakeld. Rusland kan de uitputtingsoorlog in Oekraïne nog een tijdlang volhouden, mede door productie van nieuw materiaal, het uitputten van voorraden uit de Sovjet-tijd en leveringen uit andere landen.
- In ruil voor wapens levert Rusland waarschijnlijk materiële en technologische steun aan Noord-Korea en Iran. Het is dan ook in het belang van het westen om deze leveringen waar het kan tegen te werken, zodat deze landen niet in het bezit komen van geavanceerde technologieën voor bijvoorbeeld onderzeeërs en straaljagers.
- Oekraïne verliest ook veel materiaal. Het is van belang dat zowel de binnenlandse industrie in Oekraïne en de Europese defensie industrie deze verliezen kan bijbenen zodat Oekraïne weerstand kan blijven bieden tegen Russische agressie.
- Rusland is verzwakt, maar heeft geen enkele moeite met het werven van manschappen. Het is aannemelijk dat Rusland bij een eventuele vrede in Oekraïne in rap tempo herbewapend, ook met inachtneming van de lessen die ze in Oekraïne hebben geleerd, zoals het gebruik van FPV drones. Europa kan binnen enkele jaren tegenover een groot Russisch leger staan, terwijl defensie productie in Europa nog steeds achter de feiten aanloopt. Het is cruciaal om nu (of eigenlijk, dat was het al in 2014) te investeren in veel meer productiecapaciteit en krijgsmachten flink uit te breiden om ook zonder de VS Rusland af te kunnen schrikken, of in het zwartste scenario, te bevechten.

Brecht Weerheijm
Geopolitiek analist Defensie

